

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 7. poglavje Zgoščevalne funkcije (Hash Functions) - zgoščevalne funkcije brez trčenj - verjetnost trčenja - napad s pomočjo paradoksa rojstnih dnevov - zgoščevalna funkcija z diskretnim logaritmom Aleksandar Jurišić459	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Shema DSS (brez uporabe zgoščevalnih funkcij) podvoji dolžino podpisanega sporočila. Resnejši problem nastane, ker je mogoče preurejati dele podpisanega sporočila ali pa nekatere celo izpustiti/dodati. Celovitost podatkov ne more biti zagotovljena izključno s podpisovanjem majhnih delov dokumenta, zato vpeljemo zgoščevalne funkcije (angl. Hash Functions), ki poljubno dolgemu sporočilu priredijo kratko zaporedje bitov, ki jih potem podpišemo. Aleksandar Jurišić460	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Zgoščevalne funkcije brez trčenj (angl. Collision-free Hash Functions) Naj bo (x, y) podpisano sporočilo, kjer je$y = \text{sig}_K(h(x)).$ Preprost napad: izračunamo $z = h(x)$ in nato poiščemo tak od x različen x', da je $h(x') = h(x)$. <i>Def:</i> Naj bo x sporočilo. Za zgoščevalno funkcijo h pravimo, da je šibko brez trčenja (angl. weakly collision-free), če v doglednem času ni možno najti (izračunati) tak od x različen x', da je $h(x) = h(x')$. Aleksandar Jurišić461	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Še en napad: poiščemo taka x in x', da je $x \neq x'$ in $h(x') = h(x)$ ter prisilimo Bojana, da podpiše x. Potem je (x', y) poneverjen podpis. <i>Def:</i> Za zgoščevalno funkcijo h pravimo, da je kreepko brez trčenja (angl. strongly collision-free), če v doglednem času ni možno najti (izračunati) taka x in x', da je $x \neq x'$ in $h(x) = h(x')$. Aleksandar Jurišić462
Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Pa še en napad: recimo, da nam je uspelo ponarediti podpis naključnega števila z, nato pa poiščemo tak x, da je $z = h(x)$. Ta napad preprečimo z enosmernimi funkcijami. Dokazali bomo, da so funkcije brez trčenj enosmerne. To sledi iz trditve, da je možno algoritem za računanje obrata zgoščevalne funkcije uporabiti kot podprogram Las Vegas probabilističnega algoritma, ki išče trčenja. Aleksandar Jurišić463	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Izrek: Naj bo $h : X \longrightarrow Z$ zgoščevalna funkcija, $X < \infty$ in $X \geq 2 Z$ ter naj bo A algoritem za računanje obrata zgoščevalne funkcije. Potem obstaja Las Vegas probabilistični algoritem, ki najde trčenja z verjetnostjo vsaj $1/2$. <i>Dokaz:</i> Naj bo B naslednji algoritem. - Izberi naključen element $x \in X$, - izračunaj $z := h(x)$, - izračunaj $x_1 := \mathbf{A}(z)$, if $x_1 \neq x$ then x_1 in x trčita glede na h (uspeh) else QUIT(neuspeh). Aleksandar Jurišić464	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Izračunajmo verjetnost za uspeh. Najprej definiramo ekvivalenčno relacijo$x \sim x' \iff h(x) = h(x').$ Naj bo C množica ekvivalenčnih razredov, potem je $C \leq Z$. Velja tudi: $Z \leq X /2$. $P(\text{uspeh}) = \frac{1}{ X } \sum_{x \in X} \frac{ [x] - 1}{ [x] } = \frac{1}{ X } \sum_{c \in C} \sum_{x \in c} \frac{ c - 1}{ c }$$= \frac{1}{ X } \sum_{c \in C} (c - 1) \geq \frac{ X - Z }{ X } \geq \frac{1}{2}. \blacksquare$ Aleksandar Jurišić465	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Verjetnost trčenja Naj bo $h : X \longrightarrow Z$ zgoščevalna funkcija,$s_z = h^{-1}(z)$ in$N = \{\{x_1, x_2\} \mid h(x_1) = h(x_2)\} ,$ tj. N je število neurejenih parov, ki trčijo pri funkciji h. Pokazali bomo, da obstaja od nič različna spodnja meja za verjetnost P, da je $h(x_1) = h(x_2)$, kjer sta x_1 in x_2 naključna (ne nujno različna) elementa iz X. Aleksandar Jurišić466

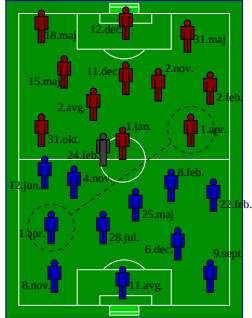
- $\sum_{z \in Z} s_z = |X|$, tj. povprečje s_z -ov je $\bar{s} = |X|/|Z|$.
- $N = \sum_{z \in Z} \binom{s_z}{2} = \frac{1}{2} \sum_{z \in Z} s_z^2 - \frac{|X|}{2}$.
- $\sum_{z \in Z} (s_z - \bar{s})^2 = 2N + |X| - |X|^2/|Z|$.
- $N \geq \frac{|X|}{2} \left(\frac{|X|}{|Z|} - 1 \right)$, pri čemer velja enakost natanko tedaj, ko je $s_z = |X|/|Z|$ za vsak $z \in Z$.
- $P \geq 1/|Z|$, pri čemer velja enakost natanko tedaj, ko je $s_z = |X|/|Z|$ za vsak $z \in Z$.

Kakšno naključje!!! Mar res?

Na nogometni tekmi sta na igrišču dve enajsterici in sodnik, skupaj **23 oseb**.

Kakšna je verjetnost, da imata **dve osebi** isti rojstni dan?

Ali je ta verjetnost lahko večja od **0.5**?

Ko vstopi v sobo k -ta oseba, je verjetnost, da je vseh k rojstnih dnevov različnih enaka:

$$\frac{365}{365} \times \frac{364}{365} \times \frac{363}{365} \times \cdots \times \frac{365 - k + 1}{365}$$
$$= \begin{cases} 0.493, & \text{če je } k=22 \\ 0.507, & \text{če je } k=23 \end{cases}$$

V poljubni skupini 23-ih ljudi je verjetnost, da imata vsaj dva skupni rojstni dan $> 1/2$.

Čeprav je 23 majhno število, je med 23 osebami 253 različnih parov. To število je veliko bolj povezano z iskano verjetnostjo.

Testirajte to na zabavah z več kot 23 osebami.

Organizirajte stave in dolgoročno boste gotovo na boljšem, na velikih zabavah pa boste zlahka zmagovali.

Napad s pomočjo paradoksa rojstnih dnevov

(angl. Birthday Attack)

To seveda ni paradoks, a vseeno ponavadi zavede naš občutek.

Ocenimo še splošno verjetnost.

Mečemo k žogic v n posod in gledamo, ali sta v kakšni posodi vsaj dve žogici.

Poiščimo spodnjo mejo za verjetnost zgoraj opisanega dogodka.

Privzeli bomo, da je $|h^{-1}(x)| \approx m/n$, kjer je $n = |Z|$ in $m = |X|$ (v primeru, da velikosti praslik niso enake se verjetnost le še poveča).

$$\left(1 - \frac{1}{n}\right) \left(1 - \frac{2}{n}\right) \cdots \left(1 - \frac{k-1}{n}\right) = \prod_{i=1}^{k-1} \left(1 - \frac{i}{n}\right)$$

Iz Taylorjeve vrste

$$e^{-x} = 1 - x + \frac{x^2}{2!} - \frac{x^3}{3!} + \cdots$$

ocenimo $1 - x \approx e^{-x}$ in dobimo

$$\prod_{i=1}^{k-1} \left(1 - \frac{i}{n}\right) \approx \prod_{i=1}^{k-1} e^{-\frac{i}{n}} = e^{-\frac{k(k-1)}{2n}}.$$

Torej je verjetnost trčenja

$$1 - e^{-\frac{k(k-1)}{2n}}.$$

Potem velja

$$e^{-\frac{k(k-1)}{2n}} \approx 1 - \varepsilon$$

oziroma

$$\frac{-k(k-1)}{2n} \approx \log(1 - \varepsilon)$$

oziroma

$$k^2 - k \approx 2n \log \frac{1}{1 - \varepsilon}$$

in če ignoriramo $-k$, dobimo končno

$$k \approx \sqrt{2n \log \frac{1}{1 - \varepsilon}}.$$

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Za $\varepsilon = 0.5$ je $k \approx 1.17\sqrt{n},$ kar pomeni, da, če zgostimo nekaj več kot $\sqrt{n}$ elementov, je bolj verjetno, da pride do trčenja kot da ne pride do trčenja. V splošnem je k proporcionalen z $\sqrt{n}$. <i>Napad s pomočjo paradoksa rojstnih dnevov</i> s tem določi spodnjo mejo za velikost zaloge vrednosti zgoščevalne funkcije. Aleksandar Jurišić475	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 40-bitna zgostitev ne bi bila varna, saj bi prišli do trčenja z nekaj več kot 2^{20} (se pravi milijon) naključnimi zgostitvami z verjetnostjo vsaj $1/2$. V praksi je priporočena najmanj 128-bitna zgostitev in shema DSS z 160-imi biti to vsekakor upošteva. Aleksandar Jurišić476	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Zgoščevalna funkcija z diskretnim logaritmom Varnost Chaum, Van Heijst in Pfitzmannove zgoščevalne funkcije je zasnovana na varnosti diskretnega logaritma. Ni dovolj hitra, da bi jo uporabljali v praksi, je pa zato vsaj primerna za študij varnosti. Aleksandar Jurišić477	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Naj bosta p in $q = (p - 1)/2$ veliki praštevilci, α in β pa dva primitivna elementa v $\mathbb{Z}_p$, za katera je vrednost $\log_\alpha \beta$ zasebna. <i>Zgoščevalno funkcijo</i> $h : \{0, \dots, q - 1\} \times \{0, \dots, q - 1\} \longrightarrow \mathbb{Z}_p \setminus \{0\}$ definirajmo z $h(x_1, x_2) = \alpha^{x_1} \beta^{x_2} \bmod p.$ Pokazali bomo, da je ta funkcija krepro brez trčenj (strongly collision-free). Aleksandar Jurišić478
--	--	--	--

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Predpostavimo obratno: za $(x_1, x_2) \neq (x_3, x_4)$ velja $h(x_1, x_2) = h(x_3, x_4)$ oziroma $\alpha^{x_1} \beta^{x_2} \equiv \alpha^{x_3} \beta^{x_4} \pmod{p}$ ali $\alpha^{x_1 - x_3} \equiv \beta^{x_4 - x_2} \pmod{p}.$ Če je $d = D(x_4 - x_2, p - 1)$, potem imamo zaradi $p - 1 = 2q$ natanko štiri možnost za d: $\{1, 2, q, p - 1\}.$ Aleksandar Jurišić479	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Če je $d = 1$, definiramo $y = (x_4 - x_2)^{-1} \bmod (p - 1)$ in dobimo $\beta \equiv \beta^{(x_4 - x_2)y} \equiv \alpha^{(x_1 - x_3)y} \pmod{p},$ iz česar znamo izračunati diskretni logaritem $\log_\alpha \beta \equiv (x_1 - x_3)(x_4 - x_2)^{-1} \bmod (p - 1).$ Aleksandar Jurišić480	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Če je $d = 2$, je $d = D(x_4 - x_2, q) = 1$, tako da lahko definiramo $y = (x_4 - x_2)^{-1} \bmod q$ in dobimo za $(x_4 - x_2)y = kq + 1$, kjer je $k \in \mathbb{Z}$, $\beta^{(x_4 - x_2)y} \equiv \beta^{kq + 1} \equiv (-1)^k \beta \equiv \pm \beta \pmod{p}$ zaradi $\beta^q \equiv -1 \pmod{p}$. Aleksandar Jurišić481	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Torej imamo $\pm \beta \equiv \beta^{(x_4 - x_2)y} \equiv \alpha^{(x_1 - x_3)y} \pmod{p},$ od koder znamo izračunati diskretni logaritem $\log_\alpha \beta \equiv (x_1 - x_3)y \bmod (p - 1)$ ali pa $\log_\alpha \beta \equiv (x_1 - x_3)y + q \bmod (p - 1).$ Aleksandar Jurišić482
---	--	---	--

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Primer $d = q$ ni možen, saj iz $0 \leq x_2 \leq q - 1 \quad \text{in} \quad 0 \leq x_4 \leq q - 1$ sledi $-(q - 1) \leq x_4 - x_2 \leq q - 1.$ Končno si pogledjmo še primer $d = p - 1$, kar se lahko zgodi le za $x_2 = x_4$. Potem velja $\alpha^{x_1} \equiv \alpha^{x_3} \pmod{p}$ oziroma $x_1 = x_3$ in $(x_1, x_2) = (x_3, x_4)$. Protislovje! ■ Aleksandar Jurišić483	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Razširitev zgoščevalne funkcije Doslej smo študirali zgoščevalne funkcije s končno domeno. Sedaj pa pokažimo, kako lahko razširimo zgoščevalne funkcije, ki so krepko brez trčenj in imajo končno domeno, do zgoščevalnih funkcij, ki so krepko brez trčenj in imajo neskončno domeno. Tako bomo lahko podpisovali sporočila poljubne dolžine. Aleksandar Jurišić484	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Naj bo h^* zgoščevalna funkcija za katero je $X = \infty$. Naj bo zgoščevalna funkcija $h : (\mathbb{Z}_2)^m \longrightarrow (\mathbb{Z}_2)^t$, $m \geq t + 1$ krepko brez trčenj. Potem bomo za $X = \cup_{i=m}^{\infty} (\mathbb{Z}_2)^i$ definirali zgoščevalno funkcijo $h^* : X \longrightarrow (\mathbb{Z}_2)^t,$ ki bo tudi krepko brez trčenj. Aleksandar Jurišić485	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Elementi množice X so zaporedja bitov, x, $x \in X$, pa naj predstavlja dolžino elementa x, tj. število bitov x-a. Za $x y$ označimo spetje zaporedij x in y. 1.primer: $m \geq t + 2$. Naj bo $x = n > m$ in x spetje $x_1 x_2 \dots x_k$, kjer je $x_1 = x_2 = \dots = x_{k-1} = m - t - 1$ in $x_k = m - t - 1 - d$, pri čemer je $0 \leq d \leq m - t - 2$. Torej je $k = \left\lceil \frac{n}{m - t - 1} \right\rceil.$ Aleksandar Jurišić486
--	--	---	--

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Funkcijo $h^*(x)$ definiramo z naslednjim algoritmom: 1. for $i = 1$ to $k - 1$ do $y_i = x_i$ 2. $y_k = x_k 0^d$ 3. naj bo y_{k+1} število d v dvojiškem sistemu 4. $g_1 = h(0^{t+1} y_1)$ 5. for $i = 1$ to k do $g_{i+1} = h(g_i 1 y_{i+1})$ 6. $h^*(x) = g_{k+1}$ Spetje $y_1 y_2 \dots y_{k+1}$ smo dobili tako, da smo x_k-ju na desni pripeli d ničel, zaporedju y_{k+1} pa smo pripeli ničle na levi, tako da je $y_{k+1} = m - t - 1$. Aleksandar Jurišić487	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Izrek: Naj bo $h : (\mathbb{Z}_2)^m \longrightarrow (\mathbb{Z}_2)^t$, $m \geq t + 2$ zgoščevalna funkcija krepko brez trčenj. Potem je zgoraj def. zgoščevalna funkcija $h^* : X \longrightarrow (\mathbb{Z}_2)^t$ tudi krepko brez trčenj. Dokaz: Predpostavimo, da smo našli $x \neq x'$ tako, da je $h^*(x) = h^*(x')$ in pokažimo, da lahko poiščemo v polinomskem času trčenje za h. Vzamemo $x \geq x'$. Naj bo $y(x) = y_1 \dots y_{k+1}$ in $y(x') = y'_1 \dots y'_{j+1}$, kjer sta x in x' dopolnjena z d ničlami po 2. koraku in so $g_1, \dots, g_{k+1}$ in $g'_1, \dots, g'_{j+1}$ zaporedoma vrednosti, ki jih izračunamo v korakih 4 in 5. Aleksandar Jurišić488	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Če je $x \not\equiv x' \pmod{m - t - 1}$, potem je $d \neq d'$ in od tod $y_{k+1} \neq y'_{j+1}$, torej dobimo trčenje iz $h(g_k 1 y_{k+1}) = g_{k+1} = h^*(x) = h^*(x') = g'_{j+1} = h(g'_j 1 y'_{j+1}).$ Zato smemo sedaj privzeti, da $m - t - 1$ deli $x - x'$. Iz $y_{k+1} = y'_{j+1}$, tako kot v prejšnjem primeru, sledi $h(g_k 1 y_{k+1}) = h(g'_j 1 y'_{j+1}).$ Če je $g_k \neq g'_j$, smo našli trčenje, v nasprotnem primeru pa je $h(g_{k-1} 1 y_k) = g_k = g'_j = h(g'_{j-1} 1 y'_j).$ Aleksandar Jurišić489	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Če na ta način s postopnim vračanjem ne pridemo do trčenja, dobimo na koncu $h(0^{t+1} y_1) = g_1 = g'_{j-k} = \begin{cases} h(0^{t+1} y'_1), & \text{če je } x = x' \\ h(g'_{j-k} 1 y'_1), & \text{sicer} \end{cases}$ Za $x = x'$ oziroma $k = j$ nam da $y_1 \neq y'_1$ trčenje, sicer pa je $y_i = y'_i$ za $1 \leq i \leq k + 1$. Od tod $y(x) = y(x')$, toda potem je $x = x'$, saj je preslikava $x \mapsto y(x)$ injekcija. Dobili smo protislovje s predpostavko, da je $x \neq x'$. Končno v primeru, ko je $m - t - 1$ deli $x - x' \neq 0$ dobimo trčenje, ker je $(t + 1)$-vi bit v spetju $0^{t+1} y_1$ enak 0, $(t + 1)$-vi bit v spetju $g'_{j-k} 1 y'_1$ pa 1. ■ Aleksandar Jurišić490
--	---	---	---

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 2.primer: $m = t + 1$. Naj bo $x = n > m$ in definirajmo funkcijo f z $f(0) = 0$ in $f(1) = 01$. Zgoščevalno funkcijo $h^*(x)$ definiramo z algoritmom: $y = y_1 y_2 \dots y_k := 11 f(x_1) f(x_2) \dots f(x_n)$ $g_1 = h(0^t y_1)$ for $i = 1$ to $k - 1$ do $g_{i+1} = h(g_i y_{i+1})$ $h^*(x) = g_k$ Funkcija $x \mapsto y = y(x)$ iz prvega koraka je injekcija. Aleksandar Jurišić 491	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Izrek: Naj bo $h : (\mathbb{Z}_2)^{t+1} \longrightarrow (\mathbb{Z}_2)^t$ zgoščevalna funkcija krepko brez trčenj. Potem je zgoraj def. zgoščevalna funkcija $h^* : X \longrightarrow (\mathbb{Z}_2)^t$ tudi krepko brez trčenj. Dokaz: Predpostavimo, da smo našli $x \neq x'$ tako, da je $h^*(x) = h^*(x')$ in naj bo $y(x) = y_1 \dots y_{k+1}$ in $y(x') = y'_1 \dots y'_{j+1}$, kjer sta x in x' dopolnjena z d ničlami po 2. koraku. Če je $k = j$, dobimo (kot pri prejšnjem dokazu) bodisi trčenje za zgoščevalno funkcijo h bodisi $y = y'$. Slednje nam da $x = x'$, kar pa je protislovje! Aleksandar Jurišić 492	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Sedaj pa privzemimo, da je $k \neq j$ oziroma kar $j > k$. Če ne pride do trčenja, dobimo naslednje zaporedje enakosti: $y_k = y'_j, \quad y_{k-1} = y'_{j-1}, \dots, y_1 = y'_{j-k+1},$ kar pa ni možno, saj za $x \neq x'$ ter poljubno zaporedje z velja $y(x) \neq z y(x')$, kajti zaporedni enici se pojavita izključno na začetku zaporedja $y(x)$. Od tod zaključimo, da je h^* krepko brez trčenj. ■ Aleksandar Jurišić 493	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Za računanje funkcije h^* smo uporabili funkcijo h kvečjemu $\left(1 + \left\lceil \frac{n}{m-t-1} \right\rceil\right) - \text{krat} \quad \text{za} \quad m \geq t+2$ in $(2n+2) - \text{krat} \quad \text{za} \quad m = t+1.$ Aleksandar Jurišić 494
--	--	---	--

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Zgoščevalne funkcije iz kriptosistemov Naj bo $(\mathcal{P}, \mathcal{C}, \mathcal{K}, \mathcal{E}, \mathcal{D})$ računsko varen kriptosistem in naj bo $\mathcal{P} = \mathcal{C} = \mathcal{K} = \mathbb{Z}_n,$ kjer je $n \geq 128$, da bi preprečili napad z rojstnim dnevom. Ta pogoj izključi DES (pa tudi DES-ov čistopis ni tako dolg kot DES-ov ključ). Aleksandar Jurišić 495	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Naj bo dano zaporedje $x_1 x_2 \dots x_k, \quad \text{kjer je } x_i \in (\mathbb{Z}_2)^n, \quad 1 \leq i \leq k.$ Če število bitov v zaporedju ne bi bilo večkratnik števila n, bi lahko dodali nekaj ničel... Začnemo z neko začetno vrednostjo $g_0 = IV$ (initial value) in nato konstruiramo zaporedje $g_i = f(x_i, g_{i-1}),$ kjer je f šifrirna funkcija izbranega kriptosistema. Potem je $h(x) = g_k$. Aleksandar Jurišić 496	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Definiranih je bilo veliko takih funkcij in mnoge med njimi so razbili (tj. dokazali, da niso varne), ne glede na to, ali je ustrezna šifra varna ali ne. Naslednje štiri variacije pa zaenkrat izgledajo varne: $g_i = e_{g_{i-1}}(x_i) \oplus x_i,$ $g_i = e_{g_{i-1}}(x_i) \oplus x_i \oplus g_{i-1},$ $g_i = e_{g_{i-1}}(x_i \oplus g_{i-1}) \oplus x_i,$ $g_i = e_{g_{i-1}}(x_i \oplus g_{i-1}) \oplus x_i \oplus g_{i-1}.$ Aleksandar Jurišić 497	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Zgoščevalna funkcija MD4 Preglejmo nekaj hitrih zgoščevalnih funkcij. MD4 je predlagal Rivest leta 1990, njeno izboljšano verzijo MD5 pa leta 1991. Funkcija Secure Hash Standard (SHS) iz leta 1992/93 je bolj komplicirana, a je zasnovana na istih principih. Njeno “tehnično napako” pa so odpravili šele leta 1994 (SHA-1). Aleksandar Jurišić 498
--	---	---	--

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Iz danega zaporedja bitov x najprej sestavimo zaporedje$M = M[0] M[1] \dots M[N-1],$kjer je $M[i]$ 32-bitna beseda in je $N \equiv 0 \bmod 16$. 1. $d = (447 - x) \bmod 512$, 2. naj bo j binarna reprezentacija števila $x \bmod 2^{64}$, pri čemer je $j = 64$, 3. $M = x \parallel 1 \parallel 0^d \parallel j$. Aleksandar Jurišić499	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 1. $A = 67452301$ (hex), $B = efcdab89$ (hex), $C = 98badcfe$ (hex), $D = 10325476$ (hex) 2. for $i = 1$ to $N/16 - 1$ do 3. for $j = 0$ to 15 do 4. $X[j] = M[16i + j]$. 5. $AA = A, \dots, DD = D$. 6. 1. krog 7. 2. krog 8. 3. krog 9. $A = A + AA, \dots, D = D + DD$. Aleksandar Jurišić500	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Osnovne operacije:$\begin{array}{ll} X \wedge Y & \text{po bitih} \\ X \vee Y & \text{po bitih} \\ X \oplus Y & \text{XOR po bitih} \\ \neg X & \text{negacija} \\ X + Y & \text{seštevanje po modulu } 2^{32} \\ X \lll s & \text{ciklični pomik v levo za } s \text{ mest} \end{array}$ Aleksandar Jurišić501	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 V <i>big-endian</i> arhitekturi (kot npr. Sun SPARC postaja) predstavimo število na naslednji način$a_1 2^{24} + a_2 2^{16} + a_3 2^8 + a_4,$ v <i>little-endian</i> arhitekturi (kot npr. Intel 80xxx), ki jo je privzela funkcija MD4 pa z$a_4 2^{24} + a_3 2^{16} + a_2 2^8 + a_1.$ Aleksandar Jurišić502
--	--	---	--

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 V 1., 2. in 3. krogu funkcije MD4 uporabimo zaporedoma funkcije f, g, in h, definirane spodaj.$\begin{aligned} f(X, Y, Z) &= (X \wedge Y) \vee ((\neg X) \wedge Z) \\ g(X, Y, Z) &= (X \wedge Y) \vee (X \wedge Z) \vee (Y \wedge Z) \\ h(X, Y, Z) &= X \oplus Y \oplus Z \end{aligned}$ Aleksandar Jurišić503	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 1. krog 1. $A = (A + f(B, C, D) + X[0]) \lll 3$ 2. $D = (D + f(A, B, C) + X[1]) \lll 7$ 3. $C = (C + f(D, A, B) + X[2]) \lll 11$ 4. $B = (B + f(C, D, A) + X[3]) \lll 19$ 5. $A = (A + f(B, C, D) + X[4]) \lll 3$ 6. $D = (D + f(A, B, C) + X[5]) \lll 7$ 7. $C = (C + f(D, A, B) + X[6]) \lll 11$ 8. $B = (B + f(C, D, A) + X[7]) \lll 19$ 9. $A = (A + f(B, C, D) + X[8]) \lll 3$ 10. $D = (D + f(A, B, C) + X[9]) \lll 7$ 11. $C = (C + f(D, A, B) + X[10]) \lll 11$ 12. $B = (B + f(C, D, A) + X[11]) \lll 19$ 13. $A = (A + f(B, C, D) + X[12]) \lll 3$ 14. $D = (D + f(A, B, C) + X[13]) \lll 7$ 15. $C = (C + f(D, A, B) + X[14]) \lll 11$ 16. $B = (B + f(C, D, A) + X[15]) \lll 19$ Aleksandar Jurišić504	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 2. krog 1. $A = (A + g(B, C, D) + X[0] + 5A827999) \lll 3$ 2. $D = (D + g(A, B, C) + X[4] + 5A827999) \lll 5$ 3. $C = (C + g(D, A, B) + X[8] + 5A827999) \lll 9$ 4. $B = (B + g(C, D, A) + X[12] + 5A827999) \lll 13$ 5. $A = (A + g(B, C, D) + X[1] + 5A827999) \lll 3$ 6. $D = (D + g(A, B, C) + X[5] + 5A827999) \lll 5$ 7. $C = (C + g(D, A, B) + X[9] + 5A827999) \lll 9$ 8. $B = (B + g(C, D, A) + X[13] + 5A827999) \lll 13$ 9. $A = (A + g(B, C, D) + X[2] + 5A827999) \lll 3$ 10. $D = (D + g(A, B, C) + X[6] + 5A827999) \lll 5$ 11. $C = (C + g(D, A, B) + X[10] + 5A827999) \lll 9$ 12. $B = (B + g(C, D, A) + X[14] + 5A827999) \lll 13$ 13. $A = (A + g(B, C, D) + X[3] + 5A827999) \lll 3$ 14. $D = (D + g(A, B, C) + X[7] + 5A827999) \lll 5$ 15. $C = (C + g(D, A, B) + X[11] + 5A827999) \lll 9$ 16. $B = (B + g(C, D, A) + X[15] + 5A827999) \lll 13$ Aleksandar Jurišić505	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 3. krog 1. $A = (A + h(B, C, D) + X[0] + 6ED9EBA1) \lll 3$ 2. $D = (D + h(A, B, C) + X[8] + 6ED9EBA1) \lll 9$ 3. $C = (C + h(D, A, B) + X[4] + 6ED9EBA1) \lll 11$ 4. $B = (B + h(C, D, A) + X[12] + 6ED9EBA1) \lll 15$ 5. $A = (A + h(B, C, D) + X[2] + 6ED9EBA1) \lll 3$ 6. $D = (D + h(A, B, C) + X[10] + 6ED9EBA1) \lll 9$ 7. $C = (C + h(D, A, B) + X[6] + 6ED9EBA1) \lll 11$ 8. $B = (B + h(C, D, A) + X[14] + 6ED9EBA1) \lll 15$ 9. $A = (A + h(B, C, D) + X[1] + 6ED9EBA1) \lll 3$ 10. $D = (D + h(A, B, C) + X[9] + 6ED9EBA1) \lll 9$ 11. $C = (C + h(D, A, B) + X[5] + 6ED9EBA1) \lll 11$ 12. $B = (B + h(C, D, A) + X[13] + 6ED9EBA1) \lll 15$ 13. $A = (A + h(B, C, D) + X[3] + 6ED9EBA1) \lll 3$ 14. $D = (D + h(A, B, C) + X[7] + 6ED9EBA1) \lll 9$ 15. $C = (C + h(D, A, B) + X[11] + 6ED9EBA1) \lll 11$ 16. $B = (B + h(C, D, A) + X[15] + 6ED9EBA1) \lll 15$ Aleksandar Jurišić506
--	---	---	---

Zgoščevalna funkcija **MD4** še ni bila razbita, vendar pa je ni težko razbiti, če bi opustili prvi ali pa zadnji krog.

Zato zgoščevalna funkcija **MD5** uporablja 5 krogov, a je 30% počasnejša (.9Mbytes/sec na SPARC-u).

Zgoščevalna funkcija **SHA** je še počasnejša (0.2Mbytes/sec na SPARC-u).
Opisali bomo le nekaj njenih modifikacij:

1. **SHS** privzame *big-endian* arhitekturo namesto *little-endian*.
2. **SHS** dobi 160-bitni rezultat (5 registrov).
3. **SHS** obdela 16 besed naenkrat, vendar jih najprej razširi v 80 besed, potem pa uporabi zaporedje 80-ih operacij na vsaki besedi.

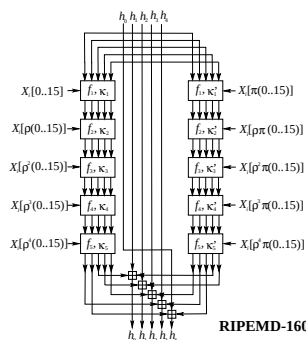
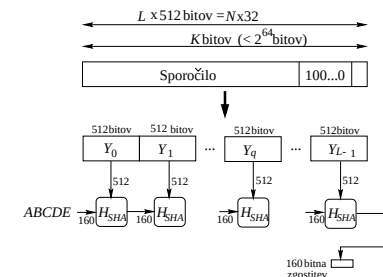
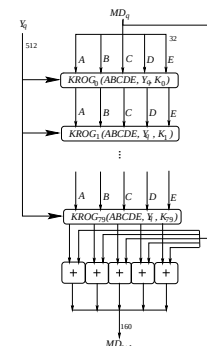
$$X[j] = X[j-3] \oplus X[j-8] \oplus X[j-14] \oplus X[j-16]$$

za $16 \leq j \leq 79$.

4. **SHA-1** pa uporabi

$$X[j] = X[j-3] \oplus X[j-8] \oplus X[j-14] \oplus X[j-16] \lll 1$$

za $16 \leq j \leq 79$.

HMAC

(Keyed-Hashing for Message Authentication)

Prednosti:

1. Kripto. zgoščevalne funkcije so v splošnem hitrejšee v softwaru kot pa simetrične šifre (kot na primer DES).
2. Knjižnice zgoščevalnih funkcij so široko dostopne (medtem ko so bločne šifre, tudi kadar so uporabljene samo za MAC, omejene v smislu izvoznih dovoljenj).

Za design objectives v HMAC algoritmu in njegovo varnost glej:

M. Bellare, R. Canetti in H. Krawczyk, CRYPTO'96

(in <http://wwwcse.ucsd.edu/users/mihir>),

ki ga trenutno poskušajo vključiti v IETF (Internet Engineering Task Force).

Časovne oznake/žigi (Timestamping)

Potrebujemo pričlo o obstoju določenih podatkov ob določenem času, na primer na področju

- zaščite intelektualne lastnine (angl. intellectual property - IP), ali pa
- zanesljivega servisa za preprečevanje zanikanja (za dokaz, da je bil digitalni podpis generira v času veljavnosti ustreznega javnega ključa).

Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Če želi Bojan imeti dokaz o obstoju podatkov x ob nekem določenem času, potem naredi naslednje: 1. najprej izračuna zgostitev $z = h(x)$, 2. nato še zgostitev spoja $z' = h(z \text{javna_informacija}),$ 3. rezultat podpiše $y = \text{sig}_K(z')$, in 4. naslednji dan v časopisu objavi podatke $(z, \text{javna_informacija}, y).$ Aleksandar Jurišić 515	Tečaj iz kriptografije in računalniške varnosti, 2008 Časovne oznake s TS Časovne žige omogoča pooblaščen organizacija za podpise, (angl. Timestamp - TS), ki je elektronski notar (angl. trusted timestamping service) oz. center zaupanja (TTP, angl. trusted third party). Bojan najprej izračuna $z = h(x), \quad y = \text{sig}_K(x)$ in pošlje par (z, y) notarju TS, ki doda še datum D in podpiše trojico (z, y, D).
--	--

Aleksandar Jurišić

516